

УДК 347.942/943(477)

Сулейманова Сусанна Рефатівна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

СУДОВІ ДОРУЧЕННЯ ЩОДО ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Інтенсифікація економічних процесів, динаміка розвитку суспільства, загальна інтеграція і глобалізація мають своїм закономірним наслідком те, що відносини учасників цивільного обороту не обмежуються територією одного міста чи району, а складаються на міжрегіональному, а часом і на міжнародному рівні. Це неминує призводить до того, що судам доводиться розглядати суперечки, докази по яким знаходяться поза територією здійснення ними діяльності. В таких умовах особливого значення набувають процесуальні засоби і інструменти, за допомогою яких стає можливим судове дослідження подібних доказів в регіоні їх місцезнаходження. Згідно з нормами Цивільного процесуального кодексу України таким інструментом є судове доручення про вчинення певних процесуальних дій. Євроінтеграційні прагнення України, активні процеси інформатизації правового простору, повсюдного впровадження в діяльність судів систем електронного судочинства, вимагають злагодженої взаємодії українських судів між собою і з іншими державними органами, а також з судами та іншими компетентними органами іноземних держав, надання сприяння і допомоги один одному в розгляді та вирішенні цивільних справ при збереженні державного суверенітету, самостійності судової влади та незалежності судів.

Стан дослідження теми. Різні аспекти інституту судових доручень в цивільному судочинстві стали предметом досліджень дореволюційних вчених Є.В. Васьковського, А.Х. Гольмстена, радянських теоретиків С.Н. Абрамова, В.М. Семенова, К.С. Юдельсона, сучасних російських дослідників у галузі цивільного процесу А.Ф. Воронова, П.В. Крашенинникова, В. В. Молчанова,

І.В. Решетниковой, Т.В. Сорокіной, серед українських дослідників варто відзначити О.С. Рибак, Л.О. Мамчур, Д.В. Садчикова та інших. Віддаючи належне їх внеску в розробку окремих аспектів інституту судових доручень щодо збирання доказів у цивільному судочинстві, варто відзначити, що протягом наукового осмислення окресленого інституту, комплексного дослідження судових доручень в якості самостійного процесуального інституту, його правової природи та механізмів ефективного використання не здійснювалося.

Метою статті є здійснення аналізу інституту судових доручень щодо збирання доказів в цивільному судочинстві України, розкриття його змісту відповідно до чинного законодавства і правозастосовчої практики, визначення параметрів і перспектив його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 87 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) суд, який розглядає справу або заяву про забезпечення доказів, в разі виникнення потреби в збиранні доказів за межами його територіальної юрисдикції доручає відповідному суду вчинити певні процесуальні дії. В ухвалі про судове доручення коротко викладається суть справи, що розглядається, зазначаються особи, які беруть у ній участь, обставини, що підлягають з'ясуванню, докази, які повинен зібрати суд, що виконує доручення, зокрема перелік питань, поставлених учасниками справи та судом свідку.

Отже, положення вказаної норми дозволяє суду здійснювати окремі доручення не щодо виконання будь-яких процесуальних дій, а лише щодо збору доказів. Таким чином, законодавець ставить в залежність виконання окремого доручення лише необхідністю збирання доказів.

Так, ухвалою Печерського районного суду м. Києва від 14 січня 2019 року (Справа № 757/924/19-ц) [1] було повернуто ухвалу Краматорського міського суду Донецької області від 6 грудня 2018 року про судове доручення щодо збирання доказів – без виконання.

Обґрунтовуючи ухвалу про повернення ухвали без виконання, Печерський районний суд міста Києва зазначив наступне.

Відповідно до ст. 76 ЦПК України доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

Ці дані встановлюються такими засобами:

1) письмовими, речовими і електронними доказами;

2) висновками експертів;

3) показаннями свідків.

Таким чином, показання відповідача, отримані під час його допиту, не є доказами у розумінні цивільного процесу, за винятком випадку, передбаченого ст. 234 ЦПК України. Тому, ухвала суду про судове доручення щодо збирання доказів шляхом допиту відповідача у справі ОСОБА_1 з приводу позовних вимог ОСОБА_2 до неї про зменшення розміру аліментів не підлягає виконанню.

Відповідно до частини 1 статті 498 ЦПК України у разі, якщо в процесі розгляду справи суду необхідно вручити документи, отримати докази, провести окремі процесуальні дії на території іншої держави, суд України може звернутися з відповідним судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави у порядку, встановленому цим Кодексом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

З огляду на законодавчі норми є всі підстави стверджувати, що правове регулювання інституту судових доручень у цивільному судочинстві України досить умовно допускає існування так званих «внутрішньодержавних» судових доручень і судових доручень «з іноземним елементом». «Внутрішньодержавними» судовими дорученнями, відповідно до норм статей 87, 88 ЦПК України є судові доручення, що направляються українськими судами українським судам на території України в межах української судової системи. Судовими дорученнями «з іноземним елементом» можна назвати доручення щодо вручення документів, отримання доказів, проведення окремих проце-

суальних дій на території іншої держави або виконання судових доручень іноземних судів, що відображають порядок двостороннього звернення українських судів до іноземних судів чи до компетентних органів іноземних держав, закріплений як на рівні Цивільного процесуального кодексу України (ст.ст. 498-502), так і на міжнародному рівні – у міжнародних договорах та в угодах про правову допомогу, що надається державами одна одній, у тому числі в цивільних справах [2].

Норми про судові доручення в силу їх закріплення в ЦПК України, що встановлюють правила цивільного судочинства в судах загальної юрисдикції України, – наділяють повноваженнями направляти обов'язкові до виконання внутрішньодержавні доручення лише суди, що входять в судову систему України. Таким чином, за межами системи взаємодії за допомогою судових доручень залишаються всі органи і організації, які не є органами судової влади, в тому числі і третейські суди.

Згідно з Законом України «Про третейські суди» третейські суди не наділені самостійними повноваженнями щодо збирання доказів і сприяння сторонам у збиранні доказів. Законодавство про третейські суди в Україні та ЦПК України також не передбачають можливості третейських судів звертатися за сприянням до державних судів у питаннях доказової діяльності ні за допомогою судових доручень, ні в будь-якій альтернативній формі.

Таке обмеження в повноваженнях третейських судів існувало не завжди. Виходячи з аналізу нормативних положень, які в різні часи регулювали діяльність третейських судів, можна зробити висновок, що протягом історії третейські суди були досить самостійними юрисдикційними органами з широкими повноваженнями, в тому числі і в сфері витребування доказів. Так, наприклад, згідно зі ст. 1383 Статуту цивільного судочинства 1864 року третейський суд, так само як і державний, наділявся правом витребування з будь-яких органів і організацій будь-яких документів, необхідних йому в процесі розгляду цивільної справи. Протягом історії та роль, яка відводилася державою третейським судам в системі органів захисту порушених прав, неодноразово змінювалася, а разом з нею мінялися і взаємини, що складаються між третейськими і державними судами. Напрямок, за якими складалася взаємодія третейських і державних судів до 1917 року, свідчать про досить тісну їх співпрацю. Серед них залучення третейського судді для вирішення протиріч державних судів; фіксація, а потім і завірення ниж-

чою судовою інстанцією третейської угоди; накладення державним судом штрафних санкцій (за невиконання рішення третейського суду однією зі сторін, за неформування складу третейського суду в установленій строк, за несплату мита); довзискання недоплаченого до третейського суду мита; перегляд і скасування рішень третейських судів; видача виконавчого листа на рішення третейського суду; оскарження рішень третейського суду до державного суду; формування складу третейського суду державним суддею; передача справи з державного суду в третейський суд; роз'яснення державним суддею сторонам права звернутися до третейського суду; зберігання третейської справи державним судом [3].

Таким чином, на сучасному етапі розвитку інституту судових доручень було б доцільним на законодавчому рівні передбачити можливість надання допомоги державним судом третейському суду в питанні отримання доказів, основним інструментом якого має стати доручення, адресоване третейським судом державному суду.

Так, відповідно до частини 1 статті 87 ЦПК України суд, який розглядає справу або заяву про забезпечення доказів, в разі виникнення потреби в збиранні доказів за межами його територіальної юрисдикції доручає відповідному суду вчинити певні процесуальні дії. Буквальне прочитання нормативних положень ст. 87 ЦПК України, дозволяє дійти висновку, що коло адресатів внутрішньодержавних судових доручень обмежено лише українськими судами. Правове регулювання інституту судових доручень в цивільному судочинстві не містить особливих роз'яснень про можливість направлення судових доручень судам іншого рівня в рамках однієї підсистеми судів. Діюча концепція цивільного судочинства в області судових доручень базується на постулаті, згідно з яким формулювання про необхідність направляти судові доручення в «відповідний суд» передбачає розуміння «відповідності» в сенсі «територіальної» відповідності. Так, за обставинами справи № 220/1408/18 Донецький апеляційний адміністративний суд доручив Великоновосілківському районному суду Донецької області провести допит ОСОБА_1, в зв'язку з виникненням потреби збирання доказів в рамках розгляду адміністративної справи ТзОВ «Віста» до Головного управління Державної фіскальної служби у Херсонській області про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень рішень [4].

Існування інституту судових доручень пов'язане з необхідністю здійснення судових дій по отриманню доказів за межами регіону дії суду, який розглядає справу, в зв'язку з чим найбільш гостро постає питання і про дотримання процесуальних строків, і про доступність правосуддя, і про судові витрати. Не викликає сумнівів, що виконання судового доручення судом, найближче розташованим до джерела доказів, буде максимально сприяти реалізації завдань, покладених на даний процесуальний інструмент. Так, наприклад, отримання показань свідка, який проживає у віддаленій місцевості, з урахуванням часу, необхідного для його належного повідомлення, в найбільш короткі терміни, з найменшими фінансовими витратами, з більшою транспортною доступністю для самого свідка може бути здійснено лише судом, який є найбільш наближеним до місця проживання такого свідка тощо.

Найчастіше суди в ухвалі про судові доручення щодо збирання доказів ухвалюють опитати відповідача (справа № 130/382/19 Жмеринський міськрайонний суд Вінницької області доручив Путильському районному суду Чернівецької області опитати відповідача; справа № 182/7534/17 Нікопольський міськрайонний суд Дніпропетровської області доручив Центрально-міському районному суду м. Кривий ріг провести допит відповідача; справа № 182/855/18 Нікопольський міськрайонний суд Дніпропетровської області доручив Апостолівському районному суду Дніпропетровської області провести допит відповідача тощо).

Судова практика в цьому питанні є неординарною: в одних випадках суди виконують таку ухвалу, в інших – повертають без виконання, вказуючи, що показання відповідача, отримані під час його допиту, не є доказами у розумінні цивільного процесу, за винятком випадку, передбаченого ст. 234 ЦПК України (допит сторін, третіх осіб, їх представників). Підтримуємо позицію останніх з огляду на наступне. Із переліку засобів доказування у чинній редакції ЦПК України (в редакції Закону України № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 року, далі – Закон України № 2147-VIII) було виключено такий засіб доказування, як пояснення сторін, третіх осіб, їх представників, допитаних як свідків (ч. 2 ст. 76 ЦПК). Наразі законодавство передбачає, що зазначені особи можуть бути допитані як

свідки про відомі їм обставини справи за їхньою згодою (ст. 92 ЦПК).

На відміну від судових доручень, які направляються в рамках території України, законодавцем передбачено, що адресатом «іноземного» доручення згідно зі ст. 498 ЦПК України може бути як суд, так і інший компетентний орган іноземної держави. Звісно ж, що в даному випадку при згадці компетентних органів мова йде саме про кінцевого адресата судового доручення, на якого покладається обов'язок з безпосереднього здійснення запитуваних дій, а не про державні органи іншої держави, які виступають проміжними «ланками», задіяними в процесі передачі судового доручення.

Реалізація міжнародних договорів України з питань міжнародної правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень здійснюється у межах компетенції Міністерством юстиції України безпосередньо та через головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі – головне територіальне управління юстиції), місцевими судами України (далі – суди України), а у відповідних випадках – іншими органами державної влади.

Суди України з питань надання міжнародної правової допомоги в цивільних справах взаємодіють з іноземними компетентними органами через головні територіальні управління юстиції та Міністерство юстиції України.

Головні територіальні управління юстиції взаємодіють з іноземними компетентними органами з питань надання міжнародної правової допомоги в цивільних справах через Міністерство юстиції України, яке відповідно до положень міжнародних договорів України є центральним органом України з питань надання міжнародної правової допомоги в цивільних справах (далі – Центральний орган України).

Мін'юст відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України» забезпечує дотримання та виконання в Україні зобов'язань, взятих за міжнародними договорами з питань надання правової допомоги у цивільних справах; стежить за здійсненням прав, які впливають з таких договорів для України, і за виконанням іншими сторонами вказаних міжнародних договорів їхніх зобов'язань.

Сьогодні сферу застосування судових доручень не можна обмежувати виключно національ-

ними рамками. Загальна інтеграція і глобалізація вимагають злагодженої взаємодії українських судів з судами та іншими компетентними органами іноземних держав, надання сприяння і допомоги один одному в розгляді та вирішенні цивільних справ при збереженні державного суверенітету, самостійності судової влади та незалежності суддів.

В процесі безпосередньої реалізації норм про судові доручення виявляється ряд проблем практичного характеру. Так, складене відповідно до вимог національного законодавства або відповідно до вимог міжнародних угод судове доручення повинно бути належним чином передано адресату для подальшого виконання.

Українське законодавство не встановлює особливих вимог до порядку передачі судових доручень, які направляються в межах української судової системи. Віддаленість адресата судового доручення передбачає використання засобів зв'язку для взаємодії відправника доручення з виконавцем доручення. Однак конкретний порядок комунікації суб'єктів в процесі направлення і виконання судових доручень на законодавчому рівні не врегульовано. Виходячи з того, що судове доручення і результати його виконання оформляються у вигляді ухвали суду і саме в вигляді оригіналу цього офіційного документа повинні бути переданими своїм адресатам, суди використовують класичний спосіб обміну документацією – поштовий. Сама специфіка поштового способу направлення кореспонденції, пов'язана з необхідністю звернення до оператора поштового зв'язку, з тимчасовими витратами, зробленими в процесі оформлення поштового відправлення відповідно до чинних вимог, а також недосконалістю в роботі поштової системи України призводять до «затягування» процедури направлення судових доручень за допомогою пошти. В цьому контексті справедливо слід зазначити, що судова система сьогодні переживає «нове народження», трансформуються вже давно знайомі та звичні елементи системи. Кроки до реформування були намічені ще у 2015 році і знайшли своє віддзеркалення у стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки (далі – Стратегія) [5]. В якості одного із заходів, спрямованих на вирішення завдань розвитку судової системи, вказується впровадження в судову систему сучасних телекомунікаційних технологій. Так, Стратегією передбачається забезпечення широкого використання інформаційних систем (ІС) для надання

більшої кількості послуг «електронного правосуддя»; створення в судах інформаційних систем електронного менеджменту, зокрема введення повноцінних електронних систем, у тому числі системи електронного документообігу, та відстеження справ (до вищих інстанцій), електронних повідомлень, електронних викликів, електронного розгляду справ (у деяких випадках), електронних платежів, аудіо- та відеофіксації засідань, інформаційної системи внутрішньої бази даних, інформаційної системи законодавчої бази даних, удосконалення системи забезпечення рівного та неупередженого розподілу справ між суддями, зокрема, визначення судді та (або) складу колегії суддів на всіх стадіях судового провадження; поетапне запровадження інструментів "електронного правосуддя", що дасть змогу користувачам звертатися до суду, сплачувати судовий збір, брати участь у провадженнях та отримувати необхідну інформацію і документи електронними засобами.

Серед останніх революційних нововведень є запровадження системи «Електронного судочинства». Так, 15 грудня 2017 року набув чинності Закон України № 2147-VIII [6]. Відповідно до положень вищевказаного закону, у судах передбачено створення та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка і є втіленням «Електронного суду». Створення юридично значущого електронного документообігу, який передбачає підписання судових актів за допомогою електронного цифрового підпису судді, дозволить максимально ефективно налагодити взаємодію судів в рамках судової системи України, в тому числі і в сфері направлення і виконання судових доручень.

Міжнародні договори з питань надання правової допомоги в сфері цивільного судочинства містять більш докладне порівняно з національним українським законодавством регулювання порядку направлення судових доручень іноземних судів.

Порядок надання міжнародної правової допомоги у цивільних справах щодо вручення документів та отримання доказів регламентується Цивільним процесуальним кодексом України (ст. 498-502), Конвенцією про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах (Мінська конвенція 1993 року), Конвенцією про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах 1965 року, Конвенцією про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах 1970 року,

Інструкцією про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів, затвердженою спільним наказом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України № 1092/5/54 від 27.06.2008 року, двосторонніми договорами про взаємну правову допомогу.

Закон України «Про міжнародне приватне право» (стаття 73) декларує, що іноземці, особи без громадянства, іноземні юридичні особи, іноземні держави та міжнародні організації мають право звертатися до судів України для захисту своїх прав, свобод чи інтересів. Аналогічні положення містить і ЦПК України, яким встановлено, що іноземні особи мають процесуальні права та обов'язки нарівні з фізичними і юридичними особами України, крім випадків, передбачених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (ч. 2 ст. 496 ЦПК). Це загальне правило надає іноземним суб'єктам ті самі процесуальні права, що й вітчизняним. Відповідно до ч. 1 ст. 80 Закону України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року (із змінами і доповненнями) встановлено, що у разі, якщо при розгляді справи з іноземним елементом у суду виникне необхідність у врученні документів або отриманні доказів, у проведенні окремих процесуальних дій за кордоном, суд може направити відповідне доручення компетентному органу іноземної держави в порядку, встановленому процесуальним законом України або міжнародним договором України. Аналогічні положення містяться і в ЦПК України. У разі якщо в процесі розгляду справи суду необхідно вручити документи, отримати докази, провести окремі процесуальні дії на території іншої держави, суд України може звернутися з відповідним судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави (далі – іноземний суд) у порядку, встановленому ЦПК України або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Судове доручення надсилається у порядку, встановленому ЦПК України або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, а якщо міжнародний договір не укладено – Міністерству юстиції України, яке надсилає доручення Міністерству закордонних справ України для передачі дипломатичними каналами. Тобто, при виникненні

необхідності звернення з таким дорученням першочерговим для суду є перевірка наявності міжнародного договору або конвенції, учасницею якого (якої) є Україна та країна, куди необхідно спрямувати документи.

Висновки. На сучасному етапі розвитку інституту судових доручень було б доцільним на законодавчому рівні передбачити можливість надання допомоги державним судом третейському суду в питанні отримання доказів, основним інструментом якого має стати доручення, адресоване третейським судом державному суду.

Буквальне прочитання нормативних положень ст. 87 ЦПК України, дозволяє дійти висновку, що коло адресатів внутрішньодержавних судових доручень обмежено лише українськими судами. Правове регулювання інституту судових доручень в цивільному судочинстві не містить особливих роз'яснень про можливість направлення судових доручень судам іншого рівня в рамках однієї підсистеми судів. Діюча концепція цивільного судочинства в області судових доручень базується на постулаті, згідно

з яким формулювання про необхідність направляти судові доручення в «відповідний суд» передбачає розуміння «відповідності» в сенсі «територіальної» відповідності.

Сьогодні сферу застосування судових доручень не можна обмежувати виключно національними рамками. Загальна інтеграція і глобалізація вимагають злагодженої взаємодії українських судів з судами та іншими компетентними органами іноземних держав, надання сприяння і допомоги один одному в розгляді та вирішенні цивільних справ при збереженні державного суверенітету, самостійності судової влади та незалежності суддів.

Серед останніх революційних нововведень є запровадження системи «Електронного судочинства». Створення юридично значущого електронного документообігу, який передбачає підписання судових актів за допомогою електронного цифрового підпису судді, дозволить максимально ефективно налагодити взаємодію судів в рамках судової системи України, в тому числі і в сфері направлення і виконання судових доручень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ухвала у справі № 757/924/19-ц від 14 січня 2019 року: Печерський районний суд міста Києва. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79275401>.
2. Мамчур Л.О. Інститут судового доручення в цивільному процесі України: поняття та зміст. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 1. Т. 1. С. 62–65.
3. Сорокина Т.В. Судебное поручение как инструмент взаимодействия третейского и государственного суда. *Третейский суд*. 2015. № 1. С. 83–87.
4. Ухвала у справі № 220/1408/18 від 15 серпня 2018 року: Великоновосілківський районний суд Донецької області. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75927386>.
5. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки: Указ Президента України від 20 травня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.
6. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів. Закону України від 03.10.2017р. № 2147-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.

Сулейманова Сусанна Рефатівна

СУДОВІ ДОРУЧЕННЯ ЩОДО ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

У статті викладено наукові результати аналізу інституту судових доручень щодо збирання доказів у цивільному судочинстві України, розкрито їх зміст відповідно до чинного законодавства і правозастосовчої практики, визначені параметри і перспективи розвитку. Сформульовано пропозиції до чинного законодавства відносно вдосконалення правового регулювання інституту судових доручень щодо збирання доказів.

Ключові слова: судові доручення, докази, засоби доказування, цивільне судочинство.

Сулейманова Сусанна Рефатовна

СУДЕБНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ ПО СБОРУ ДОКАЗАТЕЛЬСТВ В ГРАЖДАНСКОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ УКРАИНЫ

В статье изложены научные результаты анализа института судебных поручений по сбору доказательств в гражданском судопроизводстве Украины, раскрыто их содержание в соответствии с действующим законодательством и правоприменительной практикой, определены параметры и перспективы развития. Сформулированы предложения в действующее законодательство относительно совершенствования правового регулирования института судебных поручений по сбору доказательств.

Ключевые слова: судебные поручения, доказательства, средства доказывания, гражданское судопроизводство.

Suleimanova Susanna

COURT INSTRUCTIONS ON CLAIMING EVIDENCE IN UKRAINE'S CIVIL JUDICIAL

The intensification of economic processes, the dynamics of social development, universal integration and globalization all have their natural consequence that the relations of the participants of the civil turnover are not confined within the territory of one city or region, but are formed at the interregional and sometimes international level. This inevitably leads to the courts having to consider disputes that have evidence beyond their territory. In these circumstances, the procedural tools and tools that make it possible to judicially examine such evidence in the region of their location are of particular importance. According to the rules of the Civil Procedure Code of Ukraine, such an instrument is a judicial instruction to commit certain procedural actions.

The legal regulation of the institute of judicial orders in the civil judiciary of Ukraine sufficiently conditionally allows the existence of so-called “domestic” judicial orders and judicial orders “with foreign element”.

“Domestic” judicial orders are judicial orders, which are forwarded by Ukrainian courts to Ukrainian courts in the territory of Ukraine within the Ukrainian judicial system. “Foreign element” judicial orders may be referred to as documents, documents, obtaining individual procedural actions in the territory of another state, or execution of foreign court orders, reflecting the procedure for bilateral appeals of Ukrainian courts to foreign courts or competent authorities of foreign countries.

The rules on judicial orders by virtue of their fixation in the Code of Civil Procedure of Ukraine, which establish the rules of civil procedure in the courts of the general jurisdiction of Ukraine, confer powers to send binding orders only to courts that are part of the judicial system of Ukraine. Thus, outside the system of cooperation through court orders, all bodies and organizations that are not judicial bodies, including arbitration courts, remain.

The article presents the scientific results of the analysis of the institution of court orders for the collection of evidence in the civil proceedings of Ukraine, their content is disclosed in accordance with current legislation and law enforcement practice, the parameters and development prospects are determined. Proposals are made to the current legislation regarding the improvement of the legal regulation of the institution of court orders for the collection of evidence.

Key words: court orders, evidence, witness, civil proceedings.